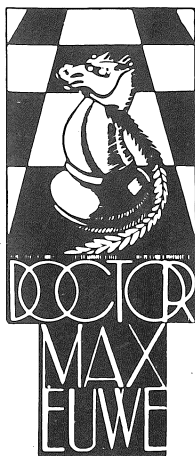

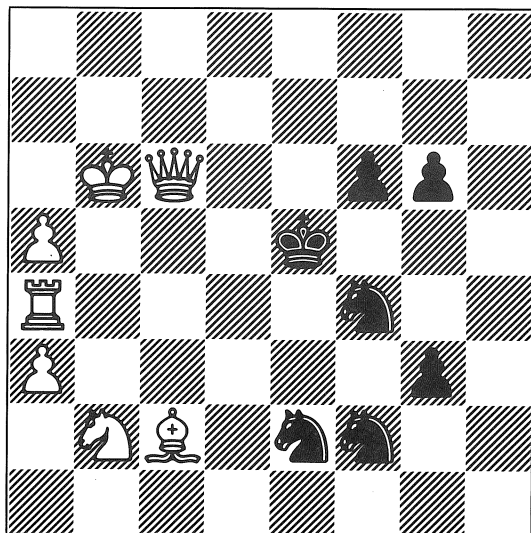
NIEUWSBRIEF

nummer 32
januari 1995
kwartaal-
uitgave
redactie:
L.C.M.
Diepstraten

Drukkerij
Van Spijk BV
Venlo
ISSN
0927-9768

Geopend
dinsdag t/m
vrijdag + de
1^e zaterdag
van de maand
10.30-16.00 uur.

Bovenstaande tweezet componeerde C. Goldschmeding ter gelegenheid van het afscheid van Kees Snoep als voorzitter van het MEC.

MAX EUWE-CENTRUM

POSTBUS 11513

1001 GM AMSTERDAM

MAX EUWEPLEIN 30A

Tel. 020 - 625 70 17

BESTUUR

J. van Rijn, voorzitter
J.A. Haasbroek, secretaris
N.D. Oud, penningmeester

I. Bakker
H. Böhm
L.C.M. Diepstraten
B. Kok
J.F.M. Meijer
J.D.G. Noach
E.J. Petersma
J.J. Piket
H. Ree

Adviseur Topschaak: J.H. Timman
Administrateur: J.A. Adema
Bibliothecaris: F.F. Verbeek
Landelijk coördinator: I.H.M. Hendriks
Schaaktechnisch medewerker: A.C.M. Sibbing
Secretariaat: E.E. Dirksen
Vrijwillige medewerkers: R. Dijk, P.J. v.d. Horst,
H.J.M. Leeners, T. Oei, H. Vinke.

*De inrichting van ons
MAX EUWE-CENTRUM
kwam mede tot stand dank zij de steun van:*

ELECTRON BEHEER

OTTO A. ALTMANN

architect BNI

P&H GROEP

Accountants en Belastingadviseurs

PRINS BERNHARD FONDS

S.W.I.F.T.

Society for Worldwide Interbank

Financial Telecommunication

STICHTING VSB FONDS/VSB BANK

BESTUURSMEDEDELINGEN

Omzien in verwondering

*(hoe datgene tot stand kwam, waarvan je in het begin
alleen maar kon dromen)*

Het volgende leidt tot een woord van afscheid. Immers in de Bestuursvergadering van 15 december 1994 heb ik de 'voorzittershamer' aan Jan van Rijn overgedragen. Een periode van acht jaar werd hiermede afgesloten.

Op verzoek van Henk Wille, mijn voorganger als voorzitter, kwam ik via mijn vriend Henk Volten

(destijds toernooirecteur van het OHRA Schaaktoernooi) in 1987 in het Bestuur.

Het Max Euwe-Centrum was juist geopend, in de Paleisstraat bij de Dam. Ik werd 'ingehuurd' voor de fondswerving. Immers, de met zoveel liefde en enthousiasme tot stand gekomen instelling zou slechts een zeer kort leven tegemoet gaan, indien geen nieuwe middelen ter beschikking kwamen.

Snel groeide bij mij de overtuiging, dat alleen met het museum en een kleine bibliotheek de toekomst niet verzekerd was. Mede na een levendige en spirituele brainstorming met Leo Diepstraten diende ik in augustus 1987 het plan in om onze Stichting uit te breiden met een Schaakacademie met internationale allure. We hadden de stellige verwachting, dat een dergelijk instituut, mits professioneel georganiseerd, zeker toekomstwaarde voor het Nederlandse schaakleven zou hebben. Van aanvang af stond vast, dat we van een brede doelstelling zouden uitgaan. Een maand later testten Henk Wille en ik het plan met Jan Timman, onze adviseur Topschaak. Ook hij reageerde zeer positief.

Hierna vonden vele gesprekken plaats met Genna Sosonko en Cor van Wijgerden. De opzet kwam eind 1987 gereed. We zouden ons, samen met de Koninklijke Nederlandse Schaakbond (KNSB), eventueel vestigen aan het Muntplein. Begroting en potentiële selectie jeugdtroep werden reeds in het rapport opgenomen.

Het is duidelijk, dat voor zo'n plan veel geld en ook belangrijk meer ruimte nodig was. Er werden nu verschillende activiteiten in gang gezet. Met een fraaie brochure (vrijwel gratis gekregen) startte begin 1989 de eerste fondswerving. Het Muntplein bleek voor de KNSB minder geschikt en onze goede vriend Leo van der Kar ging trouw door met het aandragen van mogelijkheden: Vijzelstraat, Frederiksplein, Rembrandtsplein enz. Het leidde - achteraf bezien - gelukkig tot niets. Toen kwam het project 'De Leidse Bocht', 'een ontmoetingsplaats met ongekende dynamiek' aldus de projectontwikkelaar. Hoewel we ook voor de KNSB een optie hadden genomen, bleek voor hen de beschikbare ruimte te klein.

Het eerste resultaat van de grote fondswerving gaf aanleiding om Ignace Hendriks eind 1989 bij ons werk te betrekken. Hij organiseerde in het gehele land de bekende cursussen (tot heden 78 in 36 plaatsen, waaronder Antwerpen en Gent).

In 1990 is het zover, we kunnen ook de opleiding van de jeugdtroep ter hand nemen. Ignace Hendriks wordt dan vast aan onze Stichting verbonden. Met niet aflatende ijver en inzet geeft hij mede vorm aan de Schaakacademie. Het is triest en onbevredigend, dat het betreffende Ministerie (tot voor kort WVC) het in 1992 aangevraagde subsidie voor een vaste aanstel-

ling met een redelijke honorering tot heden niet verleend heeft. Het tekent Ignace Hendriks, dat hij, ondanks deze teleurstelling, nog steeds opgewekt verdergaat met zijn werkzaamheden voor de Stichting.

Tenslotte kunnen we eind 1991 onze intrek nemen in het huidige gebouw aan het Max Euweplein.

Het vervult mij met gepaste trots, dat ik, ingaand tegen andere voorstellen, er in slaagde het plein te sieren met de naam Max Euwe. De Gemeente Amsterdam hielp ons toen verder met de naam van J.H. Donner voor de brug die naar het plein voert. De mogelijkheden van onze Stichting zijn groot; een bont geheel van activiteiten werd ontwikkeld. Het recente evenement *Intuïtie meer dan kennis!*? samen met één van onze sponsors (Paardekooper en Hoffman) georganiseerd, bewijst het.

Naar vermogen hebben we de afgelopen jaren enige publiciteit kunnen bevorderen. Onze vriend Hans Böhm heeft mij daarbij vaak voortreffelijk geholpen. Je kunt zo'n functie nooit alleen vervullen. Daar moet een team achter staan. Welnu, dat was steeds het geval.

Met zo'n breed programma en een bescheiden secretariaat (Eveline Dirksen, sinds najaar 1988) is de last soms wel wat zwaar.

Ik dank Eveline Dirksen, Ignace Hendriks, het Bestuur, mijn trouwe hulp Joop Adema, Ton Sibbing en de vele vrijwilligers die de instrumenten leverden om 'het gebouw' op te trekken en in stand te houden. Natuurlijk vergeet ik daarbij niet de instellingen, bedrijven en particulieren, die de geldstroom in beweging hielden.

Mijn opvolger Jan van Rijn gaat nu verder met het team.

De Rotterdamse beeldend kunstenaar Ger van Iersel, ontwerper van het affiche beoordeelt de eerste afdruk die van de pers gerold is.

Hij zal stellig met fantasie en wijsheid het Max Euwe-Centrum leiden, uiteraard in zijn eigen stijl. Ik wens hem en ons unieke instituut een goede toekomst.

En wat mij betreft: Het was soms vermoeiend, maar toch bovenal buitengewoon boeiend!

Kees Snoep

EEN AFSCHIED

Een belangrijk aandachtsgebied voor het Bestuur van het Max Euwe-Centrum is het financieel draaiend houden van het Centrum. Immers met een deficit zouden de deuren spoedig gesloten moeten worden.

Voor het Bestuur - we spreken over de jaren 1986/1987 - was er dan ook alle reden om tot uitbreiding over te gaan met een persoon die belast zou kunnen worden met fondswerving. Dankzij de toenmalige voorzitter van het OHRA-Schaaktoernooi Amsterdam, H. Volten, kreeg het MEC-Bestuur, naar gebleken is, een gouden tip: 'Vraag Kees Snoep eens.'

Reeds het eerste contact met de voor mij totaal onbekende Rotterdammer verliep plezierig en succesvol. Bijna direct zegde Kees toe die taak op zich te willen nemen. Wat hij niet wilde en uiteindelijk toch verkreeg was het penningmeesterschap van de Stichting. Hij had als accountant altijd al 'in de cijfers gezeten'. Dat hoefde van hem niet meer. Maar door het aftreden van penningmeester Sjabbe Bouman nam hij die taak toch enige tijd op zich, overigens gesteund door de onvolprezen Joop Adema als administrateur. Kees Snoep ontwikkelde zich als een man met een geweldige werklust. Voorstelbaar veel uren heeft hij aan de verdere ontwikkeling van het MEC besteed. Let wel: Ontwikkeling. Want met de opening van het Max Euwe-Centrum op 8 november 1986 werd de eerste fase, te weten die van het ontstaan, afgesloten. Maar zou het Centrum in de toekomst ook levensvatbaarheid hebben?

Het is Kees Snoep geweest die op dat terrein baanbrekend werk heeft verricht. De taak die hij zich stelde - het verwerven van fondsen - heeft hem zeeën van tijd gekost, waarbij hij op constructieve wijze gebruik maakte van zijn connecties in het bedrijfsleven. Maar er was meer. Kees Snoep ontwikkelde de stelling dat een schaakcentrum dat zich alleen bezighoudt met een permanente schaaktentoonstelling en het formeren en instandhouden van een schaakbibliotheek - hoe nuttig ook - geen reden van bestaan heeft. Neen, stelde hij, een dergelijk centrum heeft alleen levensvatbaarheid wanneer er mogelijkheden worden gecreëerd de schaaksport ook voor de toekomst te promoten, en wel o.m. door jonge veelbelovende schakers verder op te leiden tot topschakers. Dat scoort financierders! En zo ontstond de Schaak-

Cees Snoep, Theo van Spijk en Ger van Iersel (v.l.n.r.) bekijken het affiche van de Internationale Schaakacademie en zijn kennelijk ingenomen met het resultaat. Op de achtergrond de drukker Math. Janssen.

academie. En geld kwam er. In de Nieuwsbrief van juli/augustus 1989 kon een lijstje van achtentwintig bedrijven worden opgenomen, die het Max Euwe-Centrum met een bijdrage steunden.

Nog een aspect deed zich voor. Huisvestingsperikelen gingen zich voordoen. Samen met de helaas overleden Leo van der Kar werd naarstig gezocht naar een ander onderkomen en dat werd uiteindelijk gevonden: Het Centrum verhuisde naar het toen benoemde Max Euweplein en werd op 13 december 1991 heropend.

Het was niet verwonderlijk dat bij mijn terugtreden als voorzitter van het MEC Kees mijn opvolger werd. Onder zijn leiding ontwikkelde het Centrum zich tot een fenomeen dat niet meer uit het (inter)nationale schaakleven en uit Amsterdam is weg te denken. Men is ermee vertrouwd geraakt.

Het stemt tot grote dankbaarheid dat gedachten, ontstaan direct na het overlijden van de grondlegger van de schaaksport in Nederland, Max Euwe, hebben ge-

leid tot een instituut dat toch zijn bestaansrecht heeft bewezen. De mensen van het eerste uur zijn vaak met zorgelijke gezichten bijeen geweest: Zou het Centrum er ooit komen?! Het kwam er! Daarna ontstond er een stroomversnelling, (mede) dankzij Kees Snoep. Ik schrijf 'mede' want er zijn o.m. vele vrijwilligers die zich dagelijks voor het MEC inzetten. Maar op het gebied van fondswerving en sponsoring, gerelateerd aan het tot stand brengen van nieuwe ontwikkelingen is het de huidige voorzitter geweest die met bijzonder veel energie die kar heeft getrokken.

Kees heeft te kennen gegeven nu, na zo'n acht jaar, met het werk voor het Max Euwe-Centrum te stoppen. Dit betekent een afscheid, gepaard gaande met twee plezierige gebeurtenissen. In de eerste plaats ging voor Kees Snoep een grote wens in vervulling: Het gehouden symposium in Den Bosch, waar het bedrijfsleven en de schaakgemeenschap bijeenkwamen om over overeenkomsten en verschillen tussen beide groeperingen in hun functioneren, van gedachten te wisselen. Een geslaagde middag!

Voorts zijn benoeming tot lid van verdienste van de Koninklijke Nederlandse Schaakbond tijdens de laatstgehouden Bondsraadsvergadering. Een verdiende onderscheiding!

Kees, veel dank voor al datgene wat je voor het Max Euwe-Centrum hebt gedaan!

Het ga je goed.

Henk Wille
oud-voorzitter MEC
Arnhem, november 1994

ONDERSCHIEDINGEN

Behalve Kees Snoep is tijdens de Bondsraad van de Koninklijke Nederlandse Schaakbond op 19 november 1994 ook **Rein Dijk** onderscheiden voor zijn bijzondere verdiensten voor het schaakleven in Ne-

Rein Dijk

derland. Dijk is jarenlang secretaris van de de Rotterdamse Schaakbond geweest en was bestuurslid van de Stichting Max Euwe-Centrum in de prille jaren toen het Centrum nog tot stand moest komen. Sinds medio 1989 is Rein Dijk op elke eerste zaterdag van de maand uw gastheer wanneer u het Max Euwe-Centrum mocht bezoeken, maar ook bij andere gelegenheden zult u hem treffen. Zoals bijvoorbeeld

tijdens toernooien wanneer Rein Dijk de aandacht van binnen- en buitenlandse bezoekers op het bestaan van het Max Euwe-Centrum vestigt.

De nieuwe voorzitter van de KNSB, Henk Hamers, reikte de gouden spelden behorend bij het lidmaatschap van verdienste aan Kees Snoep en Rein Dijk uit.

FINANCIËN

De Stichting Max Euwe-Centrum wordt financieel ondersteund door de *Stichting VSB Fonds / VSB Bank en Paardekooper & Hoffman Accountants en Belastingadviseurs*

alsmede door
Koninklijke Ahold
AKZO
Audio Sonic Nederland
BAT Nederland
De Brauw Blackstone Westbroek
BSO/Origin
Cap Volmac
Cementbouw
DSM
EPON
Gamma Holding

Getronics
Grolsche Bierbrouwerij Nederland
Hoogovens
Interpolis
Koninklijke PTT Nederland
KPMG Klynveld Accountants
Lease Plan Holding
Loeff Claeys Verbeke
Mees Pierson
Moret Ernst & Young
Nederlandse Gasunie
Océ-Nederland
OHRA

Perscombinatie
Raet
Riska
Robeco
Rollins Hudig Hall Nederland
Shell Nederland
Van Spijk Drukkerij
Target Leasing
Van der Veen & Partners
Verolme Scheepswerf Heusden
Wenneker/Dujardin
Wilton Fijenoord
Wolters Kluwer

+ 2 ondernemingen die onbekend wensen te blijven.

SCHAAKACADEMIE

CURSUSSEN

Najaar 1994

De schaakcomputercursus van dit najaar (Apeldoorn, 4 + 5 november) was met zijn 12 deelnemers een succes. Cor van Wijgerden maakte hen wegwijs in de mogelijkheden van schaakdatabases uitgaande van de vraag: 'Welke rol en betekenis kunnen schaakcomputers en PC-schaakprogramma's spelen bij schaakstudie en schaaktraining?'.
 De schaakcomputercursus zal in maart of april worden gehouden in Groningen. Cursusfolders inclusief inschrijvingsformulieren kunt u tijdens openingsuren (werkdagen 10.30-16.00 uur) ook telefonisch aanvragen bij het Max Euwe-Centrum, 020-6257017 (alleen *schriftelijke* aanmeldingen d.m.v. deze inschrijvingsformulieren worden in behandeling genomen).

Voorjaar 1995

Schaaktechnische cursussen 1400-1700:
Deze zullen worden gehouden in Amsterdam, Beverwijk, Enschede en Leiden.
Cursussen 1700-1900:
Deze staan gepland in Gent en in Leiden.

De Schaakcomputercursus zal in maart of april worden gehouden in Groningen. Cursusfolders inclusief inschrijvingsformulieren kunt u tijdens openingsuren (werkdagen 10.30-16.00 uur) ook telefonisch aanvragen bij het Max Euwe-Centrum, 020-6257017 (alleen *schriftelijke* aanmeldingen d.m.v. deze inschrijvingsformulieren worden in behandeling genomen).

TRAINING JEUGDTOP

Ook het afgelopen najaar startten we met de trainingen voor de verjongde jeugdtopyn in Tilburg (23 t/m 25 september 1994). Voor de vijfde maal in successie waren we de gast van de directie van het *Interpolis-toernooi* en verbleven we in Hotel 'De Postelse Hoeve'. Graag zeggen we Interpolis dank voor de uit-

stekende verzorging en de voorbeeldige samenwerking in de afgelopen vijf jaren! Het tweede trainingsweekend vond van 25 t/m 27 november plaats in Delden (O), in het 'Aparthotel'. Van de verscheidene faciliteiten voor sport en ontspanning die dit sporthotel biedt, werd, na de trainingssessies, door de studenten gretig en dankbaar gebruik gemaakt. In beide weekends werd onder leiding van Internationaal Meesters Cor van Wijgerden en Joris Brenninkmeijer aandacht besteed aan schaaktechnische, maar ook mentale en psychologische aspecten. Op basis van een sterkte/zwakte-analyse werden studieprogramma's voor een jaar opgesteld, waardoor gerichte en controleerbare thuisstudie kan worden verricht. Het onderwerp 'voorbereiding' werd uitvoerig behandeld; hierbij werden, naast de schaaktechnische, ook de mentale kanten belicht. Als verplichte literatuur ontvingen de studenten elk een exemplaar van het recente boek van Jan Timman *CHESS the Adventurous Way*. Het derde trainingsweekend zal, volgens een zeer gewaardeerde traditie, worden georganiseerd in samenhang met de directie van het **Hoogovenstoer-nooi** (27 t/m 29 januari 1995). In 1995 zal tevens een begin worden gemaakt met de *vervolgopleiding* voor leden van de *voormalige* selecties. Ook zullen de eerste bijeenkomsten gehouden worden in het kader van toekomstige opleidingen voor zeer jeugdige schaaktalenten.

EVENTEMENTEN

Forumdiscussie 'Intuïtie is meer dan kennis!?'

Op 15 november 1994 vond in 's-Hertogenbosch een forumdiscussie plaats over het onderwerp 'Intuïtie is meer dan kennis!'. Het initiatief hiertoe werd genomen door het Max Euwe-Centrum, dat sponsor **Paardekooper & Hoffman** bereid vond deze gebeurtenis te financieren en mede te organiseren. Centraal in de discussie stond het besluitvormingsproces waarmee topondernemers en topschakers 'achter het bord' worden geconfronteerd en de rol die intuïtie en kennis hierin spelen. Onder grote belangstelling (we telden meer dan 275 gasten!) openden Jos van Huut, bestuursvoorzitter van Paardekooper & Hoffman, en Kees Snoep, voorzitter van onze Stichting, deze bijeenkomst. Dr ir W. van Vonno, president-directeur van de BAM Groep, en Jan Timman hielden inleidingen over hun ervaringen met en hun mening over het onderwerp van bespreking. Daarna ging het panel (overige leden: Prof.dr J.G. Lambooy, voorzitter, mevrouw drs N. Schoemaker, drs H. Slob RA en prof.dr H.J van

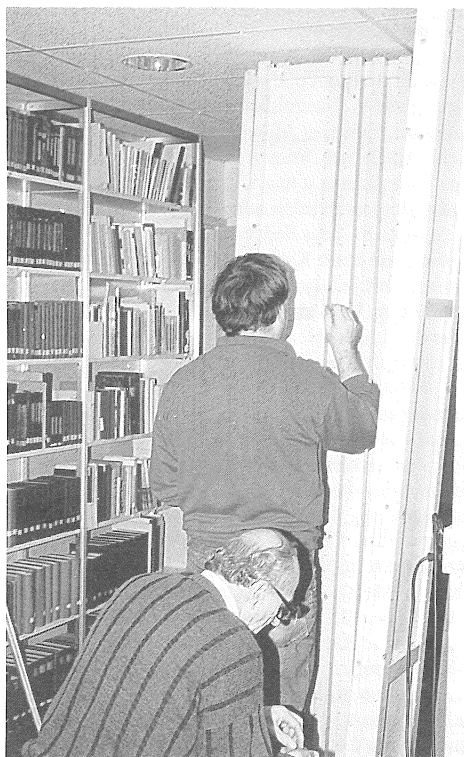
den Herik) nader in op de punten die de inleiders naar voren hadden gebracht.

Na een korte pauze wisselden panel en gasten van gedachten over het thema. Uit de discussie kon worden opgemaakt dat de meningen over de mate waarin door ondernemers beslissingen op intuïtie werden genomen, wijd uiteenlagen. Eén van de gasten poneerde zelfs de stelling dat ondernemersbeslissingen voor 100% intuïtief verlopen. Ook werden de begrippen creativiteit, inventiviteit, talent en instinct ingebracht, wat Van den Herik verleidde tot een professorale uiteenzetting over de verschillen ertussen. Dit leidde weer tot oppositie door Van Vonno en Schoemaker. Na afloop van de discussies overhandigde Kees Snoep aan Jos van Huut een exemplaar van het laatste boek van Jan Timman *CHESS the Adventurous Way*. Jos van Huut sloot het eerste deel van deze opmerkelijke bijeenkomst af met dankbetuigingen aan organisatie, panel en genodigden. Hij maakte tevens gebruik van de gelegenheid om een samenwerkingsverband tussen het Max Euwe-Centrum en Paardekooper & Hoffman aan te kondigen in de *gezondheidszorg* (meer hierover leest u in komende Nieuwsbrieven).

In de pauze voor het buffet signeerde Timman exemplaren van zijn laatste pennevrucht en speelde Hans Böhm tegen belangstellenden 'op intuïtie', wat inhield dat Böhm slechts één minuut bedenktijd kreeg en zijn tegenstanders 5 minuten. Böhm verloor 4 partijen. De winnaars, Houtman, Monté, Hoogendoorn en Ten Hove, ontvingen tijdens het buffet een prijs voor hun prestatie.

BIBLIOTHEEK

Ook in 1994 mocht het Max Euwe-Centrum weer vele schenkingen ontvangen. Graag danken wij de goede gevers op deze manier: AVRO, J. Adema, W.J. de Boer, H. Bouwmeester, M. Burghardt, stichting Caïssa, J. Carpintero, M. Clement, L. Diepstraten, R. Dijk, P.R. Dijkhuis, G. Ferlito, B. Grapperhaus, J. Groeneweg, A.D. de Groot, W. Haggenburg, I. Hendriks, P. van der Horst, V. Hort, L. Jongsma, L. Kranenborg, K. Langeweg, H. Leeners, R. van der Mark, H. Metzging, D. de Mol, H. Mostert, A. van Oosterhout, J. Peerdeman, A. Philipps, R. Prummel, SV De Raadsheer, J. van Reek, Fam. Reuzer, G. Richter, A. Rijken, SGA, J. Schültz, R. Scowan, C. Snoep, J. Staal, de heer Staehl, de heer Stam, E. Straat, A. Stuitje, A.C. van der Tak, P. van Til, J. Verboom, H. Vinke, H. Visser, H. Volten, M. bij de Weg, T. Weijers, J. van der Wiele, A. Wilders, familie Withuis, C. van Wijgerden, P. Zwetsloot.

Opbouw van de nieuwe boekenkasten.

UITBREIDING

De bibliotheek werd begin december uitgebreid met zes nieuwe boekenkasten, zodat nu eindelijk de vele dozen met tijdschriften in de collectie konden worden opgenomen. Tevens werd van deze gelegenheid gebruik gemaakt de hele routine van de rubrieken te herzien, zodat een logischer opstelling kon worden verkregen. Zo staan nu bijv. de gebonden tijdschriften en de losse tijdschriften als twee opeenvolgende rubrieken naast elkaar. Bij de ingang van de bibliotheek is de routing in kaart gebracht, zodat men met één blik op het schema kan zien in welke kast men moet zijn voor de beoogde rubriek.

ONDER DE LOUPE

(in deze rubriek worden door L.C.M. Diepstraten boeken uit de MEC-bibliotheek voor het voetlicht gehaald)

In de zesde reeks van deze rubriek wil ik de schijnwerpers eens richten op **W.H. Watts, Chess Pie nr. 1 - The Official Souvenir of the London International Congress 1992** en **Chess Pie nr. 3 - The Official Souvenir of the International Tournament, Nottingham August 1936**.

De verschillende aanknopingspunten die bovengenoemde werken vertoonden, waren voor mij aanleiding om juist deze *Chess Pies* (schaaktaarten of schaaklekkernijen) eens onder de loupe te nemen. Want, niet alleen de inhoud, ook de vormgeving en de financiering zijn interessant genoeg om bij stil te staan.

Wat de inhoud betreft vindt men er op de eerste plaats talrijke biografieën van zowel grote bordspelers als grote componisten van schaakproblemen en -eindspelstudies, vaak door de spelers of componisten zelf geschreven of van commentaar voorzien. Interessant is daarbij o.a. de bibliografie die Euwe van zichzelf gaf op 21-jarige leeftijd. Enige trots was hem op die leeftijd niet vreemd.

Bijna in elke biografie wordt wel een partij of een compositie als voorbeeld gegeven en een groot aantal foto's illustreert het geheel. Er is verder een uitvoerige probleemrubriek met oplossingen achteraan.

Voorts enkele curiosa zoals een soort schaakcryptogram en een horoscoop van Capablanca.

Wat de vormgeving betreft vindt men in de tekst niet alleen foto's van de meesters maar ook van schaakspellen en schilderijen met schaken als thema. Op het omslag is telkens een kleurenreproductie van zo'n schilderstuk geplakt. Ook een aantal tekeningen verlichtigen het geheel. Maar opmerkelijk is het grote aantal advertenties dat de uitgave betaalbaar moest maken. Watts zegt daarover in nummer 1: **'When you go as far as producing something for the chess world for which the chess public has to pay, then the enthusiasm falls short'** [dit is kennelijk niet een hedendaags en alleen in Nederland voorkomend verschijnsel maar werd ruim zeventig jaar geleden reeds in Engeland gesignaleerd].

Romantisch wordt Watts als hij schrijft over de sfeer van het toernooi (1922): **'In chess is the ideal Socialism. The poorest may play with the richest, a street beggar with a Rothschild (a family of munificent chess patrons) even as a cat may look at a king'**. Behalve de biografieën van de groten als Capablanca,

Euwe, Maroczy, Marshall e.a. had ik o.m. belangstelling voor Arnaldo Ellerman (speelde er niet een Ellerman bij PSV?). Ja hoor, geboren in 1893 in Buenos Aires (Argentinië) maar van Nederlandse afkomst, een zeer belangrijk componist met een enorm oeuvre dat 110 keer bekroond werd en 151 vermeldingen verwierf.

Een ander naar wie mijn belangstelling uitging, was J.H. Blake, geboren op 3 februari 1859. Hij was behalve een sterk bordspeler, ook een geducht correspondentieschaker. Blake wordt nogal eens geciteerd als men het heeft over het verschijnsel *Spurious Games*. Hieronder verstaat men partijen waaraan 'een luchtje zit'. Vaak zijn ze niet exact zo gespeeld maar veranderd in het voordeel van een speler, of zelfs nooit gespeeld maar geconstrueerd en zogenaamd gespeeld tegen N.N.

Bij Blake lag dat anders. Zijn tegenstander was J.A. Hooke. De betreffende partij zoals deze gespeeld was, werd gepubliceerd in *The Glasgow Weekly Herald*. In diverse schaakcollecties komt men een verbeterde versie tegen. Hieraan had Blake echter part noch deel.

Dat, kon van sommige andere spelers niet altijd gezegd worden! Aljechin bijvoorbeeld, is in *My Best Games of Chess (1908-1923)* een keer verdacht van zo'n *spurious game*; hij heeft dit later ook toegegeven. Heel berucht schijnt Prins Dadian van Mingrelië (vroeger een klein vorstendom in de Kaukasus, Georgië) geweest te zijn. Veel van zijn gepubliceerde partijen waren tegen N.N.'s of ene Generaal M. De laatste zou voor een verliespartij tegen de Prins regelmatig geld hebben opgestreken. De Prins was kennelijk een vermogend man. Bovendien schaakmaecenas*, want hij financierde o.a. het schaaktoernooi Monaco 1903.

Opvallend in *Chess Pies* waren de advertenties voor roken en drinken: "Smoking should not be merely a habit, but a luxurious INDULGENCE" en "The Wine Co-operative Circle begs to inform Members of the British Chess Federation that a Free and Honorary Membership of the Circle is extended to each of them personally".

Verder veel advertenties van schaakclubs(!), schaaktijdschriften en dagbladen. Zo viel me een advertentie op van *The American Chess Bulletin*, edited by *Herman Helms*. Dit tijdschrift werd in 1904 door Helms opgericht en verscheen tot februari 1963(!), een maand na het overlijden van Helms. Jammer, dat het MEC zelfs niet één jaargang van *The American Chess Bulletin* in zijn collectie heeft. Opvolger was *Chess Life and Review* - de laatste tijd kortweg *Chesslife* - het tijdschrift van de Amerikaanse Schaakbond [tot 1992 ontvingen wij deze maandelijks

se publicaties: Kunt u ons van de ontbrekende jaargangen voorzien?].

In *Chess Pie* nr 3 van Nottingham 1936 wordt het belang van dit toernooi o.a. toegeschreven aan de deelname van vier wereldkampioenen: Lasker, Capablanca, Euwe en Aljechin. In deze laatste Chess Pie ooit verschenen, komen beduidend minder advertenties voor. Ik mag u nog wijzen op een paar schaakreglementen in dit nummer (niet gepubliceerd door de British Chess Federation):

"Als je aan zet bent: Knal je stukken neer op het bord: het intimideert je tegenstander.

Geef nooit op. Er is altijd nog een kans, dat je tegenstander dood neervalt voor hij je mat kan zetten.

Wees ruimhartig met je pionnen. Deze belemmeren alleen je stukken en die van de tegenstander.

Geef maar zo vaak schaak als je kunt. Het zou best eens mat kunnen zijn. Het is hoe dan ook beter schaak gegeven en verloren te hebben dan nooit tot schaak geven te zijn gekomen."

Zo leren we nog wat van die Engelsen.

Tot slot vonden we in deze Chess Pie een interessant artikel van Philip W. Sergeant over het ontstaan van het begrip 'Meester' en 'Grootmeester'. Hij wijst erop dat Ruy Lopez (1530-1580) in zijn tijd al 'Meester' werd genoemd. Op een foto van een schilderij van L. Mussini vinden we Lopez tegenover Leonardo da Cutri, il Putino, tijdens de historische match in Madrid 1575, waarvan Giulio Cesare Polerio als secondant van Leonardo verslag heeft gedaan. Leonardo won deze match en is tot aan Gioachino Greco de sterkste schaker van zijn tijd geweest samen met zijn bijna evenknie Paolo Boi.

U weet het, dit en meer vindt u in de MEC-bibliotheek!

UIT DE TIJDSCHRIFTEN

A00	VO 15
Van Geet-opening	
R. Schlenker	
Randspringer nr 2(1994) p.39-47	
A40	VO 24.2
Englund-gambiet	
Stefan Bucker	
Gambit Revue nr 3(1994) p.23-28	
A45	QP 7.4
Trompovski	
Mc + W. Kulling	
Szach nr 6(1994) p.19-21	
B00	VO 04.2
Nimzowitsch-verdediging	VO 06.1
R. Schlenker	
Randspringer nr 1(1993) p.15-17	
nr 1(1994) p.1-6	

B00		VO 05.5	C40	KP 09.7
Nimzowitsch-verdediging			Lettisch Gambiet	
Marc Narciso Dublan			Alejandro Melchor	
Randspringer nr 1(1994) p.7-21			Mate Postal nr 86 p.337-339	
B01		SD 03.0	C40	KP 10
Scandinavisch (Jadoel-variant)			Lettisch Gambiet	
Bruno San Marco			Dany Sénéchaud	
Le Courier des Echecs nr 432 p.169-177			Gambit Revue nr 3(1994) p.40-44	
B20		SI 48	C52	IG 05.5
Van Duyn-gambiet			Evans-gambiet	
Roel van Duyn			Hermann Heemsoth	
Schaaknieuws nr 32(1994) p.12-16			Gambit Revue nr 3(1994) p.17-22	
nr 34(1994) p.8-11			C60	RL 08.0
B22		SI 46.7	Spaans (3... a5!?)	
Siciliaans (Alapin)			Dr Georgi Popov	
E. Sveshnikov			Rochade Europa nr 9(1994) p.20	
Sahs Baltija nr 10-12(1993) p.61-64			C64	RL 1.4
B32		SI 32.1.7	Spaans (Siesta)	
Siciliaans (la Bourdonnais)			Ryszard Skrobek	
Bernard Cafferty			Szach nr 6(1994) p.5-8	
British Chess Magazine nr 11(1994) p.604-606			C72	RL 10.3
B78		SI 18.6	Spaans (Neo-Steinitz)	
Siciliaans (Draak)			A.C. van der Tak	
Claude Paré			Postsjakk nr 3(1994) p.22-23	
Australian C.C. Quarterly nr 3(1004) p.113-114			D10	SL 01.1
B99		SI 09.9.5	Winawer-tegengambiet	
Siciliaans (Najdorf)			Enrico Paoli	
Heleen Schut			L'Italia Scacchistica nr 1067 p.286-287	
Schaakschakeringen nr 299 p.130-131			D43	SL 06.2
C01		FR 01.4	Damegambiet (Meraner)	
Frans (ruilvariant)			Teun Balemans	
Bruno San Marco			Schaaknieuws nr 41(1994) p.14-17	
Schweiz. Schach Magazin nr 10(1994) p.312-313			nr 42(1994) p.	
C05		FR 17.2.14	D85	GI 04.1
Frans (Sörensen-gambiet)			Grünfeld	
Ryszard Sternik			András Adorján/István Almási	
Gambit Revue nr 3(1994) p.3-6			Sakkélet nr 5-6(1994) p.175-178	
C12		FR 05.3	nr 7-8(1994) p.240-241	
Frans (McCutcheon)			E10	BI 38.9
Th. Winckelmann			Blumenfeldgambiet	
Randspringer nr 2(1994) p.48-50			Juris Markauss	
C24		IG 4.6	Sahs Baltija nr 1-3(1994) p.28-29	
Loperspel			E30	NI 25
Jerzy Konikowski			Nimzoindisch	
Szach nr 6(1994) p.10-11			Alexander Bangiev	
C33		KG 03.1	Gambit Revue nr 3(1994) p.44-47.	
Koningsgambiet (Mason-gambiet)				
A. Bangiev/V. Hergert				
Rochade Europa nr 8(1994) p.50				
C40		KP 09.6		
Lettisch Gambiet				
John Elburg				
Sahs Baltija nr 1-3(1994) p.34				

BOEKBESPREKING

Biografie

In de zomer van 1994 verscheen het boek van Alexander Münnighoff over Donner. De auteur noemde het werk 'een biografische schets'. Inderdaad

is een echte biografie van een geheel ander kaliber. Zo is Warren Goldman veertien jaar bezig geweest om het leven van Carl Schlechter in kaart te brengen (1). Triest genoeg heeft Goldman het eindresultaat van zijn arbeid niet meer mogen meemaken. Hij overleed in 1992. Gelukkig waren anderen in staat het boek te voltooien. Het is een indrukwekkend werk geworden. Niet alleen in omvang (537 pagina's), maar vooral door het imposante feitenmateriaal dat Goldman verzamelde. Als een heuse biograaf volstond hij niet met het herhalen van anderen, maar ging hij op zoek naar de meest originele en meest betrouwbare bronnen. Daarbij kwam veel uniek materiaal boven water. In de vele voetnoten vermeldt Goldman minitius waar hij zijn gegevens heeft gevonden. Over Schlechter die in 1910 de wereldtitel op een haar na miste, is naar verhouding weinig gepubliceerd. Goldman heeft met dit standaardwerk deze zaak voor altijd rechtgezet. Het boek met harde kft is door uitgever Dale Brandreth fraai uitgegeven. Enig punt van kritiek is dat de zetten niet vet gedrukt zijn waardoor het niet eenvoudig is het echte partijverloop te onderscheiden van de analyses.

(1) Warren Goldman: **Carl Schlechter ! Life and Times of the Austrian Chess Wizard** Caissa Editions Yorklyn 1994, 537 pag. ISBN 0-939433-18-4 Prijs f 91,10

Herdrukken

Bij Cadogan Chess heeft men blijkbaar de zolder opgeruimd. Cadogan bezit namelijk de rechten van de vroegere uitgeverijen Pergamon Chess en Maxwell Macmillan Chess. Uit deze fondsen heeft men enkele klassiekers geselecteerd die in aanmerking kwamen voor een herdruk. Zo werd *Chess Fundamentals* van Capablanca (2) uit 1921 opnieuw uitgegeven. Wanneer men een oude editie van dit boek vergelijkt met deze nieuwe uitgave dan valt ogenblikkelijk het verschil in volume op. Met dezelfde tekst - alleen is de Engelse notatie vervangen door de algebraïsche - is het aantal pagina's teruggebracht tot de helft en de omvang van het boek tot een kwart. Andere, bij Cadogan herdrukte, leerboeken voor beginners zijn *Easy Guide to Chess* (3) en *Learn Chess* (4). Het nieuwe boek van Polugayevsky (5) is bestemd voor de gevorderde schaker. In 1981 verscheen de eerste editie onder de titel *Grandmaster Preparation*. Weliswaar is het boek herzien en bewerkt, maar het blijft misleidend om de titel van een boek te veranderen. Verheugend is het dat Cadogan ook het leuke boekje *How to Cheat at Chess* (6) van William Hartston heeft herdrukt. Deze klassieker uit 1976 was lange tijd niet meer in de handel te verkrijgen. Gelukkig kan nu een nieuwe generatie van deze Britse humor genieten. Tenslotte verscheen bij uitgeverij Arno

Nickel de Duitse vertaling van Jules Welling's boek *Uit de Eerste Hand* (7). Deze editie bevat in tegenstelling tot de Nederlandse versie echter niet de tekeningen van Jan Op De Beéck en is uitgegeven in een handzaam pocketformaat.

(2) José Capablanca: **Chess Fundamentals** Cadogan Chess London 1994, 121 pag. ISBN 1-85744-073-0 Prijs f 37,35

(3) B H Wood: **Easy guide to chess** Cadogan Chess London 1994, 154 pag. ISBN 1- 85744-010-2 Prijs f 28,65

(4) C.H.O'D. Alexander/T.J. Beach: **Learn Chess: A Complete Course** Cadogan Chess London 1994, 174 pag. ISBN 1-85744-115-X Prijs f 32,25

(5) Lye Polugaevsky: **Grandmaster Achievement** Cadogan Chess London 1994, 223 pag. ISBN 1-85744-049-8 Prijs f 50,95

(6) William Hartston: **How to Cheat at Chess** Cadogan Chess London 1994, 96 pag. ISBN 1-85744-099-4 Prijs f 17,90

(7) Jules Welling: **Aus erster Hand** Verlag Arno Nickel (Edition Marco) Berlin-Charlottenburg 1994, 119 pag. ISBN 3-924833-27-3 Prijs ?

Diversen

Robert Timmer heeft weer 130 schitterende schaakstudies verzameld (8). De ondertitel dekt de lading volledig, want het zijn inderdaad juweeltjes. Het blijft wonderbaarlijk dat studies met zo weinig stukken nog zoveel finesses bevatten. De titel van het boek *Man en Paard* is ietwat verwarrend, omdat Timmer reeds eerder werken met dezelfde titel publiceerde. De lezer hoeft echter niet bang te zijn; deze 130 studies zijn niet in de andere boekjes behandeld. Heerlijke lectuur voor lange winteravonden en de prijs is meer dan schappelijk. Bij uitgeverij Van Spijk verscheen het toernooiboekje over het Nederlands Schaakkampioenschap 1994 (9). Minze bij de Weg schreef de rondevslagen en interviewde de winnaar Jeroen Piket, terwijl Liafbern Riemersma en Rini Kuif de analyses verzorgden. Bovendien bevat het boekje een overzicht van alle tot dusver gespeelde kampioenschappen van Nederland en ander cijfermateriaal. Door dit overzicht van de hand van Jan Kersten wint het werkje aan historische waarde. Ook van belang voor de geschiedenis van het Nederlandse schaakleven is het jubileumboek van Cap Volmac Rotterdam (10). In 1924 werd de schaakvereniging Kralingen opgericht, de voorloper van het huidige Cap Volmac. Reeds in 1939 behoorde Kralingen tot de zes sterkste teams van het land en de laatste twee decennia grossiert de vereniging in landstitels. De club telde - en telt nog steeds - vele markante leden en vele sterke schakers. Het jubileumboek bevat naast de geschiedschrijving van de club door Justus

de Hooge (bijna 60 jaar lid!) een keur van bijdragen van leden en oud-leden. Het boek bevat een schat aan informatie. Helaas is pagina twee bij sommige exemplaren weggefallen en ontbreekt dus een deel uit de beginjaren van de vereniging.

(8) Robert Timmer: **Man en Paard** Uitgeverij Cantecleer De Bilt 1994, 96 pag. ISBN 90-213-2244-7 Prijs f 12,50

(9) Minze bij de Weg: **Wolters-Kluwertoernooi om het Nederlands Kampioenschap Schaken 1994** Uitgeverij Van Spijk B.V. Venlo 1994, 64 pag. ISBN 90-6216-110-3 Prijs f 19,50

(10) Justus de Hooge/Maarten de Zeeuw/Herman van Bakkum: **De weg van 'Kralingen' naar CAP Volmac Rotterdam** Rotterdam 1994, 210 pag. Prijs ?

Tien jaar New in Chess

Na jarenlang de Nederlandse schaakwereld te hebben verrijkt met het blad Schaakbulletin besloot uitgever Wim Andriessen de internationale markt te veroveren. In september 1984 ging de productie van New in Chess van start. Nu, tien jaar later, kan men gerust stellen dat het blad het toonaangevende magazine van de internationale schaakwereld is. Ter gelegenheid van dit tweede lustrum werden er boeken uitgegeven van Jan Timman (11) en Dirk Jan ten Geuzendam (11). Hoofdredacteur Timman heeft uiteraard veel gepubliceerd in zijn blad en in dit nieuwe boek zijn 80 partijen van hem geselecteerd. Het criterium bij de keuze was dit keer niet zozeer de correctheid van de partijen, maar eerder het spektakel. Zo merkt Timman zelf op dat een dramatische nederlaag soms interessanter kan zijn dan een regelmatige overwinning. De partijen werden gespeeld in de jaren 1983 tot en met 1994. Ten Geuzendam werd in mei 1985 bureau-redacteur van New in Chess. Gaandeweg profileerde hij zich als interviewer en momenteel is een editie van het blad haast ondenkbaar zonder een uitgebreid interview van Ten Geuzendam met een topper uit de schaakwereld. Het hoogtepunt van zijn journalistieke loopbaan was ongetwijfeld zijn ontmoeting met Bobby Fischer op het eilandje Sveti Stefan. Ook in dit toch uitzonderlijke geval bleef het verslag van Ten Geuzendam sober, zonder opsmuk en to the point. Geen wonder dat Kasparov in zijn voorwoord Ten Geuzendam prijst voor integriteit en objectiviteit. Van harte aanbevolen dus.

(10) Jan Timman: **CHESS the Adventurous Way** Interchess BV Alkmaar 1994, 254 pag. ISBN 90-71689-85-9 Prijs f 54,00

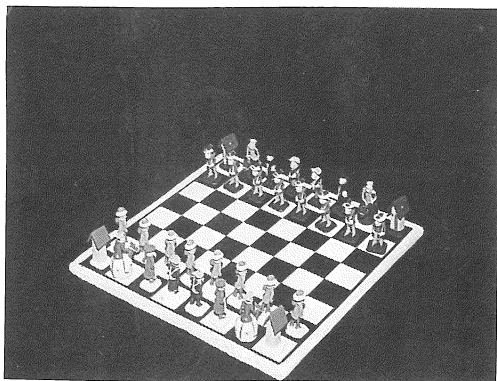
(11) Dirk-Jan ten Geuzendam: **Finding Bobby Fischer** Interchess BV Alkmaar 1994, 254 pag. ISBN 90-71689-86-7 Prijs f 54,00.

(NB: *Genoemde prijzen zijn richtprijzen*).

ACTIVITEITEN

Boekenmarkt

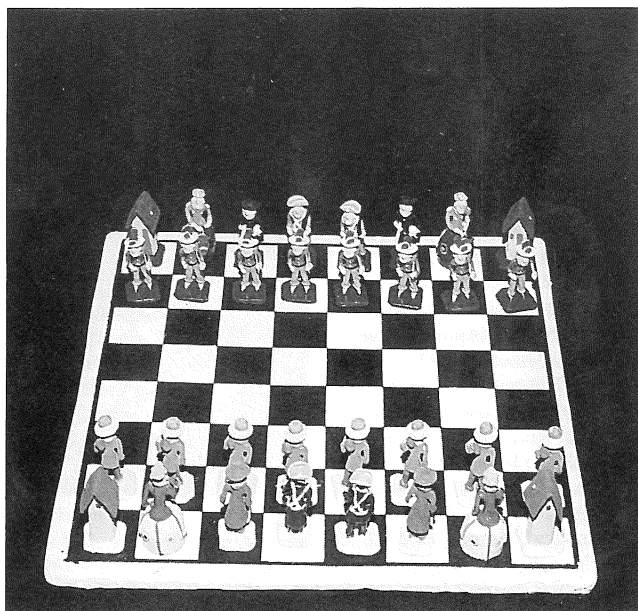
Noteert u de datum even? Op **27 mei a.s.** vindt in het MEC de eerste boekenmarkt van 1995 plaats.

MUSEUM

Sinds enige tijd staat in één van de vitrines een bijzonder schaakspel tentoongesteld, een handgemaakt miniatuur, zeer kleurrijk, van Braziliaanse herkomst. Kunstenaar **Leonildo do Nascimento** heeft dit fijnzinnige werk gemaakt van in de zon gedroogde klei. De stukken zijn zeer minitueus geboetseerd en met de hand beschilderd, naar figuren van een legende uit Noord-Oost Brazilië. Het spel blijft t/m 31 maart a.s. in het museum van het MEC te bewonderen. Rond de kerstdagen heeft de heer **T. Waaldijk**, een oude bekende van het Max Euwe-Centrum, wederom een zelf bedacht én gemaakt schaakspel aan het MEC ter beschikking gesteld: De Sneeuwmannen binden de strijd aan met de Kerstmannen. Dit spel is nog gedurende de maand januari te bezichtigen.

Deze Nieuwsbrief is een uitgave die bestemd is voor de donateurs van het Max Euwe-Centrum. U kunt de Nieuwsbrief regelmatig ontvangen door donateur te worden van de Stichting Max Euwe-Centrum, door een bedrag van min. f 20,- per kalenderjaar (meer mag ook) over te maken op Postbankrekeningnummer 5401670 t.n.v. Stichting Max-Euwe Centrum te Amsterdam. Of door te bellen: 020-6257017 waarbij u advies omtrent betaling moogt verwachten. Opmerkingen of kritiek op de inhoud van de Nieuwsbrief zal gaarne worden aanvaard als dat de kwaliteit kan verbeteren.

Klei: Braziliaans

Kunstenaar:

Leonildo do Nascimento.

Fotograaf: Ignace Hendriks

Het Max Euwe-Centrum stelt goede ideeën op prijs. Diegenen die met ons mee willen denken over mogelijkheden op het gebied van bijvoorbeeld (schaak) tentoonstellingen of andere activiteiten worden verzocht ons met een klein briefje daarvan op de hoogte te stellen. Schaakboeken-verzamelingen kan men legateren aan stichtingen als het Max-Euwecentrum. Als U zelf daarover denkt of iemand kent met deze gedachte, houden wij ons van harte aanbevelen.